

צניעות שהייתה בה ברחל

מגילה דף יג עמוד ב: אין אסתר מגדת מולדתה וגו'... בשכר צניעות שהייתה בה ברחל זכתה ויצא ממנה שאול, ובשכר צניעות שהיה בו בשאול זכה ויצא ממנו אסתר. ומאי צניעות היתה בה ברחל דכתיב ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא. וכי אחי אביה הוא? והלא בן אחות אביה הוא? אלא א"ל: מינסבא לי? א"ל: אין. מיהו, אבא רמאה הוא, ולא יכלת ליה. א"ל: אחיו אנא ברמאות. א"ל: ומי שרי לצדיקי לסגויי ברמיותא? א"ל: אין, עם נבר תתבר ועם עקש תתפל. א"ל: ומאי רמיותא? א"ל: אית לי אחתא דקשישא מינאי, ולא מנסיב לי מקמה. מסר לה סימנים. כי מטא ליליא, אמרה: השתא מיכספא אחתאי, מסרתינהו ניהלה. והיינו דכתיב ויהי בבקר והנה היא לאה, מכלל דעד השתא לאו לאה היא? אלא: מתוך סימנין שמסרה רחל ללאה לא הוה ידע עד השתא. לפיכך זכתה ויצא ממנה שאול. **ומה צניעות היתה בשאול דכתיב ואת דבר המלוכה לא הגיד לו אשר אמר שמואל** - זכה ויצאת ממנו אסתר. **רש"י:** מסרת - ללאה, והוא צניעות, שלא יתפרסם הדבר שמסר לה סימנין.

בראשית ל (יד) וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בְּיָמֵי קְצִיר חֲטִים וַיִּמְצָא דוֹדָאִים בְּשָׂדֵה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל לָאָה לְאֵה תְּנִי נָא לִי מְדוּדָאֵי בְּנֵי: (טו) וַתֹּאמֶר לָהּ הַמַּעַט קָחְמָה אֶת אִישִׁי וְלָקַחְתָּ גַם אֶת דוֹדָאֵי בְּנֵי וַתֹּאמֶר רְחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּסֵּחַ דוֹדָאֵי בְּנֵי: ... (כב) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רְחֵל וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רִחְמָהּ:

בראשית רבה עא ויחר אף יעקב ברחל ויאמר וגו', א"ל הקב"ה כך עונים את המעיקות חייך שבניך עתידים לעמוד לפני בנה, ויאמר התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן, ממך מנע ממני לא מנע, א"ל כך עשה אביך לאמך לא חגר מתניו כנגדה, אמר לה אבי לא היה לו בנים אבל אני יש לי בנים, אמרה לו וזקינך לא היה לו בנים וחגר מתניו כנגד שרה, א"ל יכולה את לעשות כשם שעשתה זקנתי, א"ל מה עשתה א"ל הכניסה צרתה לתוך ביתה, א"ל אם הדבר הזה מעכב הנה אמתי בלהה בא אליה ואבנה גם אנכי, מה זו נבנית על ידי צרתה אף זו נבנית על ידי צרתה.

תנחומא ויצא ו בקש יעקב לישא אותה והיה משלה סבלונות ליתנם לרחל ולבן נותנן ללאה והיתה רחל שותקת... רחל תפשה בשתיקה עמדה זרעה בשתיקה ראתה סבלונותיה ביד אחותה ושתיקה בנימין בנה האבן שלו מן האפוד ישפה יודע במכירת יוסף ושותק וזהו ישפה יש לו פה ושותק... אמר לה הקב"ה את שתקת חייך בזכות אותה שתיקה וזכרך אני שנאמר ויזכור אלהים את רחל.

דעת זקנים מבעלי התוספות: ויהי בבוקר והנה היא לאה - שכל הלילה הייתה עושה עצמה כרחל, מתוך השלושה סימנים שמסרה לה, נידה חלה והדלקת הנר, כמו שמסרן יעקב לרחל.

קדו"ל: ובזה יבואר פירוש רש"י על פסוק ויזכור אלהים את רחל, זכר לה סימנין שמסרה לאחותה והייתה מצירה שלא תעלה בגורלו של עשו... דהנה כתיב במדרש על פסוק ועיני לאה רכות, שהיו הבריות אומרים שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן כו'. **ונמצא בשעה שרחל מסרה הסימנים ללאה עדיין לא היתה יודעת שיעקב אבינו ישא גם אותה והיתה מצירה שלא תפול עכשיו בגורלו של עשו. (דעת זקנים מבעלי התוספות:** ועיני לאה רכות - לשון רך וטוב כלומר שהיתה נראית יפה מתוך שהיו עיניה יפות ונראית רכה וילדה, אבל רחל היתה משובחת ביפיה אלא שהיו עיניה כואבות מן הבכי לפי שראתה שתפול לגורלו של עשו לפי שהיתה עקרה ויגרשנה יעקב וישאנה עשו)

סנהדרין יא: מעשה ברבן גמליאל שאמר השכימו לי שבעה לעלייה השכים ומצא שמונה אמר מי הוא שעלה שלא ברשות ירד עמד שמואל הקטן ואמר אני הוא שעליתי שלא ברשות ולא לעבר השנה עליתי אלא ללמוד הלכה למעשה הוצרכתי אמר לו שב בני שב ראויות כל השנים כולן להתעבר על ידך אלא אמרו חכמים אין מעברין את השנה אלא במזומנין לה, ולא שמואל הקטן הוה אלא איניש אחרינא ומחמת כיסופא הוא דעבד. כי הא דיתיב רבי וקא דריש והריח ריח שום אמר מי שאכל שום יצא עמד רבי חייא ויצא עמדו כולן ויצאו בשחר מצאו רבי שמעון ברבי לרבי חייא אמר ליה אתה הוא שציערת לאבא אמר לו לא תהא כזאת בישראל ורבי חייא מהיכא גמיר לה מרבי מאיר דתניא מעשה באשה אחת שבאתה לבית מדרשו של רבי מאיר אמרה לו רבי אחד מכס קדשני בביאה עמד רבי מאיר וכתב לה גט כריתות ונתן לה עמדו כתבו כולם ונתנו לה ורבי מאיר מהיכא גמיר לה משמואל הקטן ושמואל הקטן מהיכא גמיר לה משכניה בן יחיאל דכתיב ויען שכניה בן יחיאל מבני עילם ויאמר לעזרא אנחנו מעלנו באלהינו ונושב נשים נכריות מעמי הארץ ועתה יש מקוה לישראל על זאת ושכניה בן יחיאל מהיכא גמר לה מיהושע דכתיב ויאמר ה' אל יהושע קום לך למה זה אתה נופל על פניך חטא ישראל אמר לפניו רבוננו של עולם מי חטא אמר לו וכי דילטור אני לך הטל גורלות ואיבעית אימא ממשה דכתיב עד אנה מאנתם.

רש"י: דינה - פירשו רבותינו שדנה לאה דין בעצמה אם זה זכר לא תהא רחל אחותי כאחת השפחות, והתפללה עליו ונהפך לנקבה:

רמב"ן ויקרא יח ואשה אל אחותה לא תקח לצרור - ובכאן יפרש הכתוב טעם האיסור, יאמר שאינו ראוי שתקח אשה אל אחותה לצרור אותן זו לזו, כי הן ראויות שתהיינה אוהבות זו את זו לא שתהיינה צרות. ולא אמר כן באשה ובתה ואשה ואמה, כי הנה שאר, ואסורות אפילו לאחר מיתה:

בר"ר פרשה עא: ותרא רחל כי לא ילדה וגו', ותקנא רחל באחותה, א"ר יצחק כתיב (משלי כג) אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום, ואת אמרת ותקנא רחל באחותה?! אלא מלמד שקנאתה במעשיה הטובים אמרה אילולי שהיא צדקת לא היתה יולדת.

בר' מד וַעֲמָה לְיִשָּׁב נָא עֲבֹדָה תַּחַת הַנְּעָר יַעַל עִם אָחִיו:

בראשית רבה פרשה צג: מיד כעס יהודה ושגא בקול גדול והלך קולו ד' מאות פרסה עד ששמע חושים בן דן וקפץ מארץ כנען ובא אצל יהודה ושגא שניהם ובקשה ארץ מצרים ליהפך... אמר רבי יהושע בן לוי אף אחיו כיון שראו יהודה שכעס אף הם נתמלאו חמה ובעטו בארץ ועשו אותה תלמים תלמים... באותה שעה נתמלא חמה על יוסף כיון שראה יוסף סימנין של יהודה מיד נזדעזע ונבהל אמר אוי לי שמא יהרגני, ומה הן סימנין שהיו בו ביהודה של בית שילו אמרו שני שילטונין זולגות דם, וי"א כמין שליטי הגבורים וחמשה לבושים היה לובש, נימה אחת היתה לו בלבו כיון שהיה כועס קורע את כולם, מה עשה יוסף באותה שעה עמוד של אבן שהיה יושב עליו בעט בו ועשאו גל של צרורות, מיד תמה יהודה ואמר זה גבור ממני באותה שעה אחז יהודה חרבו לשולפה מתערה ואינה בשלפת לו אמר יהודה ודאי זה ירא שמים הוא... אמר יהודה לנפתי לך וראה כמה שווקים במצרים קפץ וחזר א"ל י"ב, אמר יהודה לאחיו אני אחריב מהם ג' וטלו כל אחד ואחד אחד ולא נשאר בהם איש, א"ל אחיו יהודה מצרים אינה כשכם אם אתה מחריב את מצרים תחריב את כל העולם, באותה שעה ולא יכול יוסף להתאפק, כיון שראה יוסף שהסכימה דעתם להחריב את מצרים אמר יוסף בלבו מוטב שאתודע להם ואל יחריבו את מצרים, א"ל יוסף לא כך אמרתם שאחיו של זה מת אני אקראנו ויבא אצלכם, והיה קורא יוסף בן יעקב בוא אצלי, יוסף בן יעקב בוא אצלי, והיו מסתכלין בארבע פינות הבית, א"ל מה אתם רואים אני יוסף אחיכם, מיד פרחו בשמתן שנאמר ולא יכלו אחיו וגו', ולא האמינו לו עד שפרע עצמו והראה להם המילה.

בראשית רבה פרשה צג ולא יכול יוסף להתאפק וגו', רבי חמא בר חנינא אמר לא עשה יוסף כשורה שאלו בעטו בו אחד מהם מיד היה מת, רבי שמואל בר נחמן אמר כהוגן וכשורה עשה, יודע היה צדקן של אחיו אמר ח"ו אין אחי חשודים על שפיכות דמים.

מדרש תנחומא פרשת ויגש סימן ה אמר רבי שמואל בר נחמן לסכנה גדולה ירד יוסף שאם הרגוהו אחיו אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי אלא כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים.

רמב"ן מה כו: וידברו אליו את כל דברי יוסף יראה לי על דרך הפשט שלא הוגד ליעקב כל ימיו כי אחיו מכרו את יוסף, אבל חשב כי היה תועה בשדה והמוציאים אותו לקחוהו ומכרו אותו אל מצרים, כי אחיו לא רצו להגיד לו חטאתם, אף כי יראו לנפשם פן יקצוף ויקללם, כאשר עשה בראובן ושמעון ולוי, ויוסף במוסרו הטוב לא רצה להגיד לו.

דעת זקנים מח א: משמע שלא היה יוסף רגיל אצל יעקב כמו שמצינו נמי ויקרא לבנו ליוסף ושמעתי מפי הרב ר' שמואל ז"ל הטעם לפי שהיה ירא שישאל לו הענין היאך הורד למצרים ויגיד לו שמכרוהו אחיו ויקללם יעקב ונמצא מחריב את העולם כולו שהרי רחל אמו שקלל שלא מדעת ואמר עם אשר תמצא נתקיימ' קלתו ומתה בדרך אפרת הא אם יקללם מדעת לא כל שכן:

ילקו"ש שמואל: ואת ערובתן תקח: אמר רבי יודא בר' סימון למוד אותו שבט להיות ערב אלו לאלו שנאמר אנכי אערבנו **אמר ישי לדוד בנו הרי השעה** שתלך ותקיים **אתו הערבות של יהודה זקנך שערב את בנימין** ימין אביו שנאמר אנכי אערבנו לך והוצא אותו מן ערבתו, מה עשה דוד הלך וקיים את הערבות והרג את גלית. א"ל הקב"ה חייך כשם שנתת נפשך תחת שאול שהוא משבטו של בנימין כשם שעשה יהודה זקנך שנאמר ישב נא עבדך תחת הנער, כך אני נותן בית המקדש בחלק יהודה ובנימין, ולא עוד אלא שכל השבטים גולים ושבט יהודה ובנימין אין גולים עמהן למה ששני שבטים אלו האמינו בי וקדשו שמי בים.

שמואל א פרק טז (יג) וַיִּקַּח שְׂמוּאֵל אֶת קָרְן הַשְּׂמֶן וַיְמַשְׁח אֹתוֹ בְּקַרְנֵי אֶחָיו וַתְּצַלַח רוּחַ יְהוָה מֵעַל יַעֲקֹב אֶל דָּוִד מֵהַיּוֹם הַהוּא וַיִּמְעַלָּה וַיִּקַּם שְׂמוּאֵל בַּיְלֶדֶת הַרְמְתָה: (יד) וְרוּחַ יְהוָה סָרָה מֵעַם שְׂאֻל וַבְּעֵתְהוּ רוּחַ יְהוָה מָאתַיִם יָקֻץ: (טו) וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי שְׂאֻל אֵלָיו הַנְּהָא נָא רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה מִבְּעַתְּךָ: (טז) יֹאמֶר נָא אֲדַנְנוּ עֲבָדֶיךָ לְפָנֶיךָ וּבְקִשׁוּ אִישׁ יָדַע מִנֶּגַע בְּפָנֶיךָ וְהָיָה עֲלֶיךָ רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה וְנִגְנוּ בְּדָוִד וְטוֹב לָךְ: פ' (יז) וַיֹּאמֶר שְׂאֻל אֶל עַבְדָּיו רָאוּ נָא לִי אִישׁ מֵיטִיב לְנֶגַע וְהִבִּיאֹתֶם אֵלָי: (יח) וַיַּעַן אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רֵאִיתִי בֶן לְיִשְׁי בֵּית הַלְחָמִי יָדַע נֶגַע וּגְבוּר חָיִל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנַבּוֹן דָּבָר וְאִישׁ תְּחָר וַיִּקְנֶה עִמּוֹ: (יט) וַיִּשְׁלַח שְׂאֻל מַלְאָכָיִם אֶל יִשְׁי וַיֹּאמֶר שְׁלַחָה אֵלָי אֶת דָּוִד בְּנֶךָ אֲשֶׁר בְּצִאֵן: (כ) וַיִּבֵּא דָוִד אֶל שְׂאֻל וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר הַבְּרִיָּה מֵאֵד מֵאֵד מֵאֵד: (כא) וַיִּשְׁלַח שְׂאֻל אֶל יִשְׁי לֵאמֹר יַעֲמֵד נָא דָוִד לְפָנַי כִּי מִצֵּא תָוּ בְּעֵינָי: (כב) וְהָיָה בְּהִיּוֹת רוּחַ אֱלֹהִים אֶל שְׂאֻל וְלָקַח דָּוִד אֶת הַכֶּפֶר וְנִגְנוּ בְּדָוִד וְנִנְחַל לְשְׂאֻל וְטוֹב לוֹ וְסָרָה מֵעַלְיוֹ רוּחַ הַרְעָה: **פרק יז** (א) וַיֹּאסְפוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת מַחְנֵיהֶם לְמִלְחָמָה (ד) וַיִּצֵּא אִישׁ סְבִיבִים מִמְּחַנֵּיהֶם פְּלִשְׁתִּים גְּלִית וְשָׂמֹן מִגַּת גְּבָהוּ שֵׁשׁ אַמּוֹת וְנָחַר: (ו) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הָאֲנָשִׁים הַעֲמִידִים עִמּוֹ לֵאמֹר מַה יַּעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר יָבֵא אֶת הַפְּלִשְׁתִּי הַלֵּז וְהַסִּיר חַרְפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל כִּי מִי הַפְּלִשְׁתִּי הָעָרַל הַזֶּה כִּי חָרַף מֵעַרְכוֹת אֱלֹהִים חַיִּים: (ז) וַיִּשְׁמְעוּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבָר דָּוִד וַיִּגְדּוּ לְפָנָיו שְׂאֻל וַיִּקְחֵהוּ: (ח) וַיֹּאמֶר שְׂאֻל אֶל דָּוִד לֹא תֹכֵחַ לְלָכַת אֶל הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה לְהַלְחֵם עִמּוֹ כִּי נַעַר אַתָּה וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מְנַעֲרָיו: (ט) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל שְׂאֻל רָעָה הִנֵּה עֲבָדֶיךָ לְאָבִיו בְּצִאֵן... (י) גַּם אֶת הָאָרֶץ גַּם הַדּוֹב הִפָּה עֲבָדֶיךָ וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הָעָרַל הַזֶּה כְּאֶחָד מֵהֶם כִּי חָרַף מֵעַרְכָּת אֱלֹהִים חַיִּים: (יא) וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִי זֶה הַנְּעָר אֲבָנָר וַיִּצַּח אֲבָנָר מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וַיֹּאמֶר שְׂאֻל אֶל דָּוִד לָךְ וַיִּקְנֶה יְהוָה עִמָּךְ: (יב) וְכִרְאוֹת שְׂאֻל אֶת דָּוִד יִצַּח לַקְרָאת הַפְּלִשְׁתִּי אָמַר אֶל אֲבָנָר שׂוֹר הַעֲבָא בְּךָ מִי זֶה הַנְּעָר אֲבָנָר מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה וַיֹּאמֶר שְׂאֻל אֶל דָּוִד לָךְ וַיִּקְנֶה יְהוָה עִמָּךְ: (יג) וְכִשְׁבוּ דָוִד מֵהַכּוֹת אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח אֹתוֹ אֲבָנָר וַיְבֹאֵהוּ לְפָנָיו שְׂאֻל וְרָאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי בְּנָדוּ: (יד) וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׂאֻל בְּךָ מִי אַתָּה הַנְּעָר וַיֹּאמֶר דָּוִד בֶּן עַבְדְּךָ יִשְׁי בֵּית הַלְחָמִי: (טו) **מצודות דוד:** בן מי זה הנער- מפני הרוח הרעה שכח שם אביו: (טז) **פרק יח** (א) וַיְהִי כִּכְלָתוֹ לְדָבָר אֶל שְׂאֻל וַיִּנְכָּשׁ יְהוֹנָתָן וְקִשְׁרָה בְּנֵי דָוִד וַיֹּאמְרוּ יְהוֹנָתָן כִּנְפֹשׁוֹ:

שמואל א פרק כג (טז) וַיִּקַּם יְהוֹנָתָן בֶּן שְׂאֻל בַּיְלֶדֶת אֶל דָּוִד חֲרָשָׁה וַיִּחַזַּק אֶת יָדוֹ בְּאַלְהֵימָה: (יז) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל תִּירָא כִּי לֹא תִמָּצָא יָד שְׂאֻל אֲבִי וְאַתָּה תִּמָּלֵךְ עַל יִשְׂרָאֵל וְאַנְכִי אֶהְיֶה לָךְ לְמִשְׁנָה וְגַם שְׂאֻל אֲבִי יָדַע כֵּן: **שמואל ב פרק א** (כו) צר לי עליך אחי יְהוֹנָתָן נְעֻמָּתָ לִי מֵאֵד נְפִלְאָתָה אֲהַבְתָּךְ לִי מֵאַהֲבַת נָשִׁים:

עשרה מאמרות: היה יְהוֹנָתָן שמה וחפץ להיות לו למשנה... הוא שדוד מקונן עליו נפלאות אהבתך לי, כי אין השכל סובל מדרך הטבע שיהיה בן המלך אוהב את עבדו עד שיושיבוהו לרצונו על כסא אביו והוא יהיה לו למשנה. אלא אמר דוד מאהבת נשים אמותינו זו לזו שרחל מסרה סימנין ללאה ולא נתקנאה בדרך אחותה משם התחילה אהבתך לי שלא היית מקנא בי.

איכה רבה פתיחתא כד באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה רבש"ע גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא ז' שנים, וכשהשלימו אותן ז' שנים, והגיע זמן נשואי לבעלי יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והוקשה עלי הדבר עד מאד, כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן שיכיר ביני ובין אחותי, כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאותי, ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנין שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר עמה והיא שותקת, ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יכיר לקול אחותי, וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה, ולא הוצאתיה לחרפה, ומה אני שאני בו"ד עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקיים רחמן, מפני מה קנאת לע"ז שאין בה ממש והגלית בני, ונהרגו בחרב, ועשו אויבים במ כרצונם, מיד נתגללו רחמיו של הקב"ה ואמר בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, הה"ד כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו, כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך וגו', ויש תקוה לאחרייתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם.

קדו"ל: ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן, פירוש על ידי שרחל בתו באה עם הצאן קדשים ישראל תמיד הוא מבטלת כל המקטריגים ושלום למעלה **כמו שכתוב בספר חסדי ה' על פי מעשה שבכל עת צרה לישראל רחל בא וצועקת לבטל כל הצרות מישראל.**
ארי במסתיבם: הוא מצבת קבורת רחל עד היום"- שעד היום נחשב כאילו היא שם ואפשר להיוושע בכחה.

בראשית פרק כט (יא) וַיִּשָׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל וַיִּשָּׂא אֶת קַלּוֹ וַיִּגָּךְ: **רש"י:** לפי שצפה ברוח הקודש שאינה נכנסת עמו לקבורה.
בר' מח.ז. וַאֲנִי בָבְאִי מִפְּדֵן מָמָה עָלַי רַחֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בְּדֶרֶךְ בְּעוֹד פְּכַרְתִּי אֶרֶץ לְבָא אֶפְרָתָה וְאֶקְבְּרָה שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָתָה הוּא בֵּית לָקֵם:
רש"י: ואקברה שם- ולא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ, וידעתי שיש בלבך עלי תרעומת, אבל דע לך שעל פי הדבור קברתיה שם שתהא לעזרה לבניה כשיגלה אותם נבוזראדן, והיו עוברים דרך שם, יצאת רחל על קברה ובוכה ומבקשת עליהם רחמים, שנאמר קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה וגו', והקב"ה משיבה יש שכר לפעולתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם.

